

Svar på fråga 2025/26:495 av Laila Naraghi (S)
Utvidgad och skärpt lag om vårdnadsöverflyttning vid våld

Laila Naraghi har frågat statsministern vilka åtgärder han avser att vidta för att lagen som reglerar vårdnadsöverflyttning vid våld ska utvidgas och skärpas så att barn inte ska behöva ha sin och sin mammas gärningsman som vårdnadshavare. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Jag välkomnar det engagemang som Laila Naraghi visar för frågan om att synliggöra och stärka barnrättsperspektivet. Det är en prioriterad fråga för regeringen. Ett exempel på detta är de lagändringar som började gälla den 1 januari 2025 efter förslag i propositionen Tryggare hem för barn (prop. 2024/25:10).

Förutom nya regler om riskbedömningen i vårdnadsmål infördes det bl.a. en rätt till offentligt biträde för barnet och dess vårdnadshavare i ett mål om vårdnadsöverflyttning till särskilt förordnade vårdnadshavare.

För barn som far illa eller riskerar att fara illa utgör socialtjänsten det yttersta skyddsnätet. Om socialnämnden får

veta att någon åtgärd behöver vidtas vad gäller vårdnad för ett barn, är nämnden skyldig att ansöka hos domstol om en ändring. Domstolen ska i ett sådant fall besluta om en ändring i vårdnaden om en förälder vid utövandet av vårdnaden om ett barn brister i omsorgen om barnet på ett sätt som medför bestående fara för barnets hälsa eller utveckling. Det kan då bli aktuellt att flytta vårdnaden antingen till den andra föräldern eller till särskilt förordnade vårdnadshavare.

Den lagändring som Laila Naraghi beskriver avsåg den situationen att en av vårdnadshavarna har dödat den andra vårdnadshavaren eller om våldet har varit så allvarligt att den utsatta under en längre tid inte har möjlighet att utöva vårdnaden. Genom lagändringen infördes en möjlighet att då förordna en utomstående person till tillfällig vårdnadshavare.

I andra situationer – när den utsatta föräldern kan och är lämplig att utöva vårdnaden – möjliggör regelverket redan i dag att vårdnaden anförtros den föräldern ensam, genom en talan av socialnämnden. Reglerna är inte begränsade till att det förekommer våld eller liknande från den ena vårdnadshavaren. I stället är det risken för barnets hälsa eller utveckling som är i fokus. Detta liknar de överväganden som görs vid ett ingripande med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Jag och regeringen kommer även fortsättningsvis att prioritera arbetet med att stärka skyddet för barn och deras rätt till en trygg uppväxt. Det pågår arbete i Regeringskansliet med en rad förslag, bl.a. om just LVU-regelverket. Regeringen har också tillsatt en utredning som ska se över hur barns ställning i mål om vårdnad, boende och umgänge kan stärkas ytterligare.

Stockholm den 18 februari 2026

Gunnar Strömmer